

Arkusze stylów CSS

Kaskadowe arkusze stylów (CSS – z ang. *Cascading Style Sheets*) pozwalają opisywać sposób wyświetlania stron WWW. Stanowią uzupełnienie znaczników języka HTML, udostępniając jednocześnie znacznie szerszy zakres możliwości.

Przykładowa reguła zapisana w języku CSS może mieć następującą postać:

```
p { font-family: Verdana; font-size: 11px; }
```

Przed nawiasami klamrowymi umieszczamy **selektor**, określający elementy strony, których dotyczy dana definicja. Jeżeli definicja ma dotyczyć kilku różnych typów elementów, ich nazwy oddzielamy przecinkami. W nawiasach klamrowych podajemy nazwy **atrybutów** i ich wartości. Podana przykładowa reguła dotyczy akapitów (znaczniki <p>) i oznacza, że będą one wyświetlane z użyciem czcionki *Verdana* o rozmiarze 11 pikseli.

Przykład 1. pokazuje, w jaki sposób można dołączyć podaną wyżej regułę do dokumentu HTML.

Przykład 1. Dołączanie stylów CSS do dokumentów HTML

Istnieją dwa sposoby dołączania stylów CSS do dokumentów HTML. Pierwszy z nich polega na umieszczeniu stylów bezpośrednio w dokumencie, wewnątrz znacznika <style>, dodanego w nagłówku dokumentu HTML.

```
<head>
  <style type="text/css">
    p { font-family: Verdana; font-size: 11px; }
  </style>
</head>
```

Drugi sposób polega na umieszczeniu reguł CSS w osobnym pliku. W nagłówku dokumentu HTML dodajemy wtedy odwołanie do pliku stylów CSS.

```
<head>
  <link rel="stylesheet" href="style.css" type="text/css">
</head>
```

W przypadku takiego odwołania reguły CSS powinny być umieszczone w pliku o nazwie *style.css*, zapisanym w tym samym katalogu co dokument HTML. Nazwa i położenie pliku z arkuszem stylów mogą być dowolne – określamy je za pomocą atrybutu **href**, w podobny sposób, w jaki wskazywaliśmy elementy docelowe hiperłączy.

Reguły CSS zawarte wewnątrz znacznika `<style>` umieszczonego w dokumencie mają pierwszeństwo przed regułami dołączanymi z zewnętrznych plików za pomocą znacznika `<link>`.

Ćwiczenie 1.

Używając jednego ze sposobów opisanych w przykładzie 1, dodaj do strony o stolicach państw europejskich (utworzonej w temacie 16.) regułę CSS określającą czcionkę akapitów. Wypróbuj różne wielkości i kroje czcionek. Następnie zmodyfikuj regułę tak, aby zamiast akapitów dotyczyła całego dokumentu.

Wskazówka: Aby zmienić czcionkę w całym dokumencie, należy dodać regułę dotyczącą znacznika `<body>`.

Najczęściej wykorzystywane atrybuty CSS i sposoby określania ich wartości

Nazwa atrybutu	Funkcja
<code>width</code> : szerokość	Określa szerokość elementu.
<code>height</code> : wysokość	Określa wysokość elementu.
<code>margin</code> : wielkość marginesów	Określa wielkość marginesów dla elementu, w kolejności: górny, prawy, dolny, lewy.
<code>border</code> : grubość styl kolor	Określa grubość, styl i kolor obramowania.
Nazwa atrybutu	Funkcja
<code>font-family</code> : rodzina krojów	Określa rodzinę krojów pisma dla tekstu.
<code>font-size</code> : wielkość	Określa wielkość pisma dla tekstu.
<code>font-style</code> : lista atrybutów	Określa atrybuty tekstu. Możliwe wartości: <i>normal</i> , <i>italic</i> , <i>oblique</i> .
<code>font-weight</code> : pogrubienie	Określa pogrubienie tekstu. Możliwe wartości: <i>normal</i> , <i>bold</i> , <i>bolder</i> , <i>lighter</i> lub liczba określająca grubość pisma.
<code>color</code> : kolor	Określa kolor elementu.
<code>background-color</code> : kolor	Określa kolor tła elementu.

Tabela 1. Najczęściej wykorzystywane atrybuty CSS

Sposób określania wartości atrybutów	
<i>px</i>	Określa wielkość w pikselach. Przykład: { font-size: 10px; }
<i>pt</i>	Określa wielkość w punktach. Przykład: { font-size: 12pt; }
%	Określa wielkość w procentach (względem elementu nadrzędnego). Przykład: { width: 50%; }
<i>in</i> , <i>cm</i> , <i>mm</i>	Określa wielkość odpowiednio w calach, milimetrach lub centymetrach. Przykład: { margin: 2cm 4cm 3cm 4cm; }
<i>em</i>	Określa wielkość pisma relatywnie do aktualnie ustawionej wielkości pisma. Przykład: { font-size: 2em; }

Tabela 2. Sposoby określania wartości atrybutów

Formatowanie hiperłączy

Jednym z elementów, których wygląd często modyfikuje się za pomocą stylów CSS, jest hiperłącze. Arkusze stylów CSS pozwalają na osiągnięcie efektów niemożliwych do uzyskania przy zastosowaniu jedynie znaczników HTML.

Przykład 2. Zmiana koloru hiperłączy

Arkusze stylów CSS pozwalają łatwo zmienić wygląd hiperłączy znajdujących się na stronie. Aby zmienić kolory hiperłączy, wystarczy dodać do arkusza stylów następujące trzy reguły:

```
a { color: #000080; }
a:hover { color: #ff0000; }
a:visited { color: #808080; }
```

Oznaczają one, że domyślnie hiperłącza będą koloru granatowego. Po najechaniu (ang. *hover*) na hiperłącze kursorem jego kolor zmieni się na czerwony. Odwiedzone (ang. *visited*) hiperłącza będą koloru ciemnoszarego.

Przykład 3. Ustawianie podświetlania hiperłączy po najechaniu myszą

Ciekawy efekt można uzyskać, zmieniając kolor tła hiperłącza, na które najedzie kursor. Na przykład reguła:

```
a:hover { background-color: #ffecc; }
```

oznacza, że gdy kursor najedzie na hiperłącze, będzie ono podświetlane na żółto.

Ćwiczenie 2.

Korzystając z przykładów 2. i 3, zmień wygląd hiperłączy na stronie o stolicach państw europejskich. Dobierz dla hiperłączy inne od podanych w przykładach kolory.

Tło strony

Przykład 4. Zmienianie tła strony

Aby zmienić tło strony na jasnoniebieskie, dodajemy do arkusza stylów CSS definicję:

```
body { background-color: #d5f3ff; }
```

Możliwe jest także ustawienie jako tła strony obrazka.

```
body { background-image: url(obrazek.gif); }
```

W podanej formule *obrazek.gif* to nazwa obrazka, który ma zostać użyty jako tło. Warto zauważyć, że jeżeli obrazek tła jest mniejszy od okna przeglądarki, będzie on powielany w pionie i poziomie.

Ćwiczenie 3.

Zmień tło strony o stolicach państw europejskich na wybrany przez siebie kolor lub obrazek.

Klasy elementów

Przy tworzeniu stron internetowych często zachodzi potrzeba zmiany wyglądu jedynie wybranych elementów strony – na przykład, gdy chcemy, aby niektóre akapity były zapisane inną czcionką od pozostałych. W takiej sytuacji jednym z rozwiązań jest zastosowanie znacznika `<font>`, jednak znacznik ten musielibyśmy powtarzać dla każdego akapitu, co spowodowałoby wydłużenie kodu HTML i utrudniłoby jego późniejszą modyfikację. Znacznie lepszym rozwiązaniem jest zastosowanie klas CSS.

Przykład 5. Stosowanie klas CSS

W arkuszu stylów CSS definiujemy wygląd obiektów danej klasy, tworząc regułę, w której jako selektor podajemy kropkę i nazwę klasy, na przykład:

```
.mojaKlasa { font-size: 11px; font-weight: bold; }
```

Od tej pory wszystkie elementy tej klasy będą używały pogrubionej czcionki o rozmiarze 11 pikseli. Aby określić klasę elementu, dodajemy do znacznika określającego element atrybut **class**, na przykład:

```
<p class="mojaKlasa">Ten akapit będzie używał czcionki określonej  
w definicji klasy mojaKlasa.</p>
```

Ta sama klasa może być na stronie używana wielokrotnie do formatowania elementów różnych typów. Aby sformatować jedynie fragment tekstu, zawarty na przykład wewnątrz akapitu, można użyć znacznika `<span></span>`:

```
<p>Ten <span class="mojaKlasa">fragment tekstu</span> będzie używał  
czcionki określonej w definicji klasy mojaKlasa.</p>
```


Ćwiczenie 4.

Wykorzystaj klasy CSS do wyeliminowania niepotrzebnych znaczników odpowiadających za formatowanie strony o stolicach państw europejskich.